

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Capvt II. De secunda propositione obiecta Pelagio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

ne alijs cibis viuere, subden-
dam consequenter esset, quan-
tus aliorum ciborum adiuto-
rium valere plurimum non
negatur. Aliis discursus non
subsistit.

admonemur, adiutoriorum genera esse duo;
alia quippe sunt sine quibus illud, ad quod
adiuuant, effici non potest, sicut sine naui an-
uigat nemo, nemo sine voce loquitur, nemo
sine pedibus graditur, nemo sine luce intue-
tur, & multa huiusmodi: vnde est etiam il-
lud, quod nemo sine Dei gratia recte viuit.
Alia verò sunt adiutoria, quibus sic adiuua-
mur, vt etiam si desint, possit alio modo
fieri, propter quod ea requirimus, sicut
illa sunt, quæ commemorauimus. Tribula
ad fruges terendas, pædagogus ad puerum
ducendum, medicamentum * humanitate
confectum ad recipiendam salutem, & cun-
cta talia.

* forte, hu-
manitate.

Quærendum est igitur, ex quo duorum
istorum generum sit talis scientia, id est, quo-
modo adiuuet ad non peccandum? Si eo mo-
do, vt sine illa hæc non possit impleri, non
solum Pelagius verum respondit in iudicio,
sed etiam verum scripsit in libro. Si vero eo
modo, vt adiuuet quidem, si aduerit, possit
tamen illud, ad quod iuuat, alio modo fieri,
etiam si ista defuerit, verum quidem respon-
dit in iudicio, quod merito Episcopis pla-
cuit, adiuuari hominem ad non peccandum
legis scientia, sed nõ verum scripsit in libro,
non esse hominem sine peccato, nisi qui sci-
entiam legis habuerit, quod indiscussum iu-
dices reliquerunt, latini sermonis ignari, &
& eius, qui causam dicebat, confessione con-
tenti, præsertim vbi ex aduerso nullus adstat,
qui verba libri eius exponendo aperire in-
terpretem cogeret, atque vnde fratres non
frustra mouerentur, ostenderet. Paucissimi
quippe sunt legis periti, multitudinem au-
tem membrorum Christi vsquequaq; diffu-
sam, & legis tam profundæ, ac multiplicis
imperitam, simplicis fidei pietas, & spes fir-
missima in Deo, & charitas sincera commē-
dat, quæ his donis prædita, gratia Dei se con-
fidenter a peccatis posse mundari.

Caput. 2.

Ad hoc si forte Pelagius responderet, hæc
ipsam se dixisse scientiam legis, sine qua non
potest homo liber esse à peccatis, quæ per
doctrinam fidei à Neophitis, atque in Chri-
sto paruulis traditur, qua etiam baptizandi
catechizantur, vt symbolum nouerint. Non
quidem ista intelligi solet, quando habere
quisquam scientiam legis dicitur, sed illa, se-
cundum quam legis periti appellantur. Ve-
runtamen, si hæc verba, quæ pauca numero,
sed magna sunt pondere, & more omnium
ecclesiasticorum fideliter baptizandis inti-
mantur, scientiam legis nuncuparet, asse-

valere plurimum nõ
negetur. Et alia mul-
taque nobis tacenti-
bus, cogitanti facile
occurrunt. Profectò

rens, de hac re dixisse, non esse sine peccato,
nisi qui scientiam Dei habuit, quæ necesse
est, vt tradatur credentibus, antequam ad
ipsam remissionem veniant peccatorum, et-
iam si circundaret eum non disputantium,
sed vagientium baptizatorum multitudo
innumerabilis paruulorum, qui non verbis,
sed ipsa innocentia veritate clamarent, quid
est, quid est, quod scripsisti, non posse esse
sine peccato, nisi qui scientiam legis habue-
rit. Ecce nos grex magnus agnorum sine
peccato sumus, & legis tamen scientiam
non habemus.

Nempe isti, cum saltem lingua tacente,
tacere compellerent, aut forte etiam confi-
teri, vel nunc se ab illa peruersitate corrupti,
vel certè hæc se quidē, & ante sensisse, quod
nunc in Ecclesiastico dixit examine, sed eius
sententia non se circumspectata verba po-
fuisse, & ideo fidem suam esse approbandam,
librum emendandum. Est enim, vt scri-
ptum est, qui labitur in lingua, & non in cor-
de. Qui, si diceret, vel si dicat, quis eisdem
verbis incautius, negligentiusque conscrip-
tis, non facillimè ignoscat, cum sententiam,
quam verba illa continent, non defendat,
sed cum discat, quam veritas probat. Hoc et-
iam pios iudices cogitasse credendum est. Si
tamen hoc, quod in libro eius latino est dili-
genter interpretatum, satis intelligere po-
tuerunt, sicut eius responsionem græco elo-
quio prolatam, & ob hoc facillè intellectam,
alienam non esse ab Ecclesia iudicauerunt.
Sed iam cætera videamus. Adiecit enim Epi-
scopalis synodus, & ait.

CAPVT II.

De secunda propositione obiecta Pelagio.

LEgatur, & aliud capitulum, & lectum est, ^{Caput. 3.}
in eodem libro suo, potuisse omnes volū- ^{Concilium.}
tate propria regi. Quo lecto, Pelagius re- ^{Pelagius.}
spondit. Et hoc dixi propter liberum arbi-
trium, cui Deus adiutor est eligenti bona;
homo verò peccans, ipse in culpa est, quasi li-
beri arbitrij. Quo audito, Episcopi dixerunt.
Neque hoc alienum est ab Ecclesiastica do-
ctrina.

Quis enim condemnaret liberum arbi- ^{August.}
trium, vel negaret, cum quo Dei adiutorium
prædicatur. Quapropter & sententia respon-
dentis meritò Episcopis placuit. Et tamen
illud, quod in libro eius positum est, Omnes
voluntate propria regi, fratres, qui nouerant,
quid aduersus Dei gratiam isti soleant dispu-
tare, proculdubio debuit permouere; sic e-
nim dictum est, *Omnes propria voluntate regi,*
tanquam Deus neminem regat, & frustra scriptum
sit. Saluum fac populum tuum, & rege eos, & extolle
illos vsq;

illos usque in seculum. Ne remaneant, utique si voluntate propria sine Deo reguntur, velut oves non habentes pastorem, quod absit à nobis. Nam procul dubio plus est agi, quam regi, qui enim regitur aliquid agit, & à Deo regitur, ut recte agat. Qui autem agitur, agere aliquid ipse vix

* Hinc forte quispiam ex mente Augustini colligat, quem Deus agit, non cum in-differentia agere, neque cum potestate non agendi, & resistendi motioni Dei. Hunc vero sensum excludit particula vix, qua potius denotat, eum, qui à Deo agitur, aliquid agere, licet non à se, sed ex motione Dei. Unde de illo, qui sic motus bonum diligit, ait paulo inferius Augustinus, Non solum vo-luntas id agit, sed diuini-

* forte, agen-da.

tus adiuvatur. Et rursum inferius. Se spiritu Dei agi, & regi gratulantur. Idem ergo est à Deo agi, quod regi, ac subinde sicut qui regitur aliquid agit, ita qui agitur. Quod alibi discrete Augustinus explicuit dicens *serm.* 3. de Verbis Apostoli. Quotquot spiritu Dei aguntur, hi filij Dei sunt. Dicit mihi aliquis, ergo agimur, non agimus. Respondeo; imò & agis, & ageris, & tunc bene agis, si à bono agaris. Spiritus enim Dei, qui te agit, agentibus adiutor est: ipsum nomen adiutoris præscribit tibi, quia & tu ipse aliquid agis. Nemo adiuvatur, si ab illo nihil agatur, quotquot enim spiritu Dei aguntur, hi filij sunt Dei, non litera, sed spiritu, non lege præcipiente, minante, promittente, sed spiritu exhortante, illuminante, adiuvante.

Sum quidem & ego mortalis homo similis omnium ex genere terreno illius, qui prior factus est; & cætera usque ad eum capituli finem, ubi legitur. *Vnus ergo omnibus introitus ad vitam, & similis exitus.* Propter hoc optaui, & datus est mihi sensus, & inuocaui, & venit in me spiritus sapientiæ. Nonne luce clarius apparet, quemadmodum iste considerata miseria fragilitatis humanæ, non est ausus se regendum sibi committere? sed optauit, & datus ei sensus, de quo dicit Apostolus: *Nos autem sensum Domini habemus, & inuocaui, & venit in eum spiritus sapientiæ.* Hoc enim spiritu, non viribus propriæ voluntatis reguntur, & aguntur, qui filij sunt Dei.

Nam & illud, quod posuit de Psalmo in eodem capitulorum libro, ut quasi probaret, omnes voluntate propria regi. *Dilexit maledictum, & venit ei, & noluit benedictionem, &*

elongabitur ab eo. Quis nesciat, hoc non vitium esse naturæ, sicut eam condidit Deus, sed voluntatis humanæ, quæ recessit à Deo? Veruntamen si nō dilexisset maledictionem, & voluisset benedictionem, & in hoc ipso voluntatem suam diuina gratia negaret adiutam, ingratus, atq; impius sibi regendus dimitteretur, ut sine rectore Deo præcipitatus, non se à se ipso regi potuisset, pœnis experiretur. Sic etiam in illo testimonio, quod in eodē libro eidē titulo subdit. *Apposuit tibi aquam, & ignem, ad quod vis porrigere manum tuam. Ante hominem bonum, & malum, vita, & mors, quod placuit dabitur illi:* manifestum est, quod si ad ignem manum mittit, & malum, ac mors ei placet, id voluntas hominis operatur; si autem bonum, & vitam diligit, non solum voluntas id agit, sed diuinitus adiuvatur, sufficit enim sibi oculus ad non videndum, hoc est, ad tenebras; ad videndum vero lumine suo non sibi sufficit, nisi illi extrinsecus adiutorium clari luminis præbeatur.

Absit autem, ut ij, qui secundum propositum vocati sunt, quos præciuit, & prædestinavit conformes imaginis filij sui, suo ut peccant desiderio permittantur. Hoc enim patiuntur vasa iræ, quæ perfecta sunt ad perditionem, in quorum etiam ipsa perditione notas facit Deus diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ suæ. Propter hoc enim cum dixisset, *Deus, misericordiæ eius præueniet me,* continuo subiicit, *Deus meus demonstrabit mihi inimicis meis.* Illis ergo sit quod scriptum est. *Tradidit illos Deus in desideria cordis eorum.* Non autem sic prædestinatus, quos regit spiritus Dei, quoniam inanis non est vox eorum. *Ne tradas me Domine à desiderio meo peccatori.* Quandoquidem, & contra ipsa desideria sic oratum est, ut diceretur. *Aufer à me concupiscentias ventris, & desideria concubitus, ne apprehendant me.* Præstat hoc Deus illis, quos subditos regit, non autem illis, qui se idoneos ad se ipsos regendos putant, & præfidenti ceruice propriæ voluntatis illum dedignatur habere rectorem.

Quæ cum ita sint, filij Dei, qui hoc nouerunt, & se Dei spiritu regi, & agi gratulantur, quomodo * moueri potuerunt, cum audirent, vel legerent à Pelagio scriptū, omnes voluntate propria regi, & suo desiderio vnumquemque dimitti? Et tamen quia interrogatus ab Episcopis, quid mali sonarent illa verba, persensit, responditque; hoc se dixisse propter liberum arbitrium, continuo subiiciens: cui Deus adiutor est eligenti bona, homo vero peccans, ipse in culpa est quasi liberi arbitrij. Hanc quoque sententiam pij iudices approbantes, quam incautè, vel quo sensu illa in libro eius verba sint posita, considerare,

vel

vel querere noluerunt, sufficere existimantes, ita eum confessum esse liberum arbitrium, vt eligenti bona, Deus esset adiutor, peccans vero esset in culpa, ad hoc sibi sufficiente propria voluntate. Ac per hoc Deus

** Ita legendum est in vtroque loco non regit, prout in margine addebat. Nam sensus Augustini est, eos, qui regunt, quidquid regant, id est, siue alius siue se ipsos, ideo bene regere, quia Deus eos regit, eiusque adiutor, vt eligant bona.*

regit, quibus adiutor est eligentibus bona, & ideo bene * regunt, quidquid regunt, quoniam ipsi reguntur à bono.

C A P V T III.

De tertia propositione Pelagij.

ITEM recitatum est, quod in libro suo Pelagius posuit, in die iudicii, iniquis, & peccatoribus non esse parcendum, sed æternis eos ignibus exurendos. Quod adeo fratres mouerat, vt obijciendum putaretur, quod ita dictum est, tanquam omnes peccatores æterno essent supplicio puniendi, non eis exceptis, qui fundamentum habent Christum, quanuis super ædificent ligna, scenum, stipulam, de quibus dicit Apostolus: si cuius opus exultum fuerit, detrimentum patietur, ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Sed cum respondisset Pelagius, hoc secundum Euangelium se dixisse, vbi dicitur de peccatoribus. *Isti ibunt in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam;* Nullo modo potuit Christianis iudicibus Euangelica, & Dominica displicere sententia, nescientibus, quid in verbis de libro Pelagij prolatis mouerit fratres, qui disputationes eius, vel discipulorum eius audire consueuerunt, quando his absentibus, qui libellum contra Pelagium sancto Episcopo Eulogio dederunt, nullus vrgebat, vt peccatores per ignem saluandi à peccatoribus æterno supplicio puniendis aliqua exceptione distingueret: & eo modo intelligentibus iudicibus, cur fuerit illud obiectum, si nollet distinguere, merito culparetur.

Quod autem addidit Pelagius, & si quis aliter credit, Origenista est: hoc acceperunt iudices, quod re vera in Origene dignissime detestatur Ecclesia, idem * quod etiam illi, quos Dominus dicit æterno supplicio puniendos, & ipse Zabulus, atque angeli eius post tempus licet prolixum, purgati liberabuntur, & sanctis cum Deo regnantibus sociati beatitudinis adhærebunt. Hoc ergo synodus dixit, alienum non esse ab Ecclesia, non secundum Pelagium, sed potius secundum Euangelium, quod tales iniqui, & peccatores æternis ignibus exurentur, quales tali supplicio dignos iudicat Euangelium, & quod detestabiliter cum Origene sentiat, qui dixerit,

aliquando eorum finiri posse supplicium, quod Dominus dixit æternum.

De illis vero peccatoribus, quos dicit Apostolus, exusto eorum opere tanquam per ignem saluos futuros, quoniam nihil Pelagio de his euidenter obiectum est, nihil iudicauerunt. Quapropter qui dicit, iniquos, & peccatores, quos æterno supplicio veritas damnat, aliquando inde posse liberari, non inconuenienter Pelagius eum Origenistam vocat; sed rursus, qui nullum peccatorem in Dei iudicio misericordia dignum existimat, quod vult, ei nomen imponat, dum tamen & hunc errorem Ecclesiastica veritate non recipi intelligat, iudicium enim sine misericordia fiet illi, qui non fecit misericordiam. Quomodo autem fiat hoc iudicium, difficile in Scripturis sanctis comprehendere potest.

Modis enim multis significatur, quod vno modo futurum est: namque aliquando dicit Dominus aduersus eos, quos in suū regnum non recipit, ostium se clausurum, clamantibusq; illis & dicentibus, aperi nobis, in nomine tuo manducauimus & bibimus, & cetera, quæ illos dicere scriptum est, se responsurum, nescio vos qui operamini iniquitatem. Aliquando iussurum se commemorat, vt qui noluerunt eum regnare, sibi adducantur, & interficiantur coram illo. Aliquando venturum se dicit cum Angelis suis in maiestate sua, vt congregentur ante eum omnes gentes, & diuidat eas, & alios ponat ad dexteram, quorum bona opera commemorat, & reportat in vitam æternā: alios ad sinistram, quibus bonorum sterilitatem imputans, eos æterno igne condemnet. Aliquando seruo nequam, pigro, qui pecuniam eius neglexit impendere, vel etiam hominem inuentum in conuiuio non habentem vestem nuptialem, iubet ligatis manibus, & pedibus mitti in tenebras exteriores. Aliquando susceptis quinque prudentibus, ostium contra stultas alias quinque virgines claudit. Hæc, & si quid est aliud, quod in præsentiam non occurrit, de iudicio dicuntur futuro, vtiq; non in vno, vel quinque, sed in multis exercendo. Nam si vnus esset, qui de conuiuio, quod non habebat vestem, iussus est mitti, non continuo sequeretur, & diceret, *multi enim sunt vocati, pauci vero electi*, cum potius vno proiecto, atque damnato, multi in domo remansisse videantur. Sed de ijs omnibus * non quantum satis est disputare, per longum est. Hoc tamē breuiter possum dicere sine præiudicio, quod in pecuniarijs rationibus dici solet. Mollioris discussionis vnum aliquem iudicii modum, qui est inscrutabilis nobis, * seruat, duntaxat in præmiis, & pœnis diuersitate meritorum, multis per Scripturas

Caput. 4.

** Forte nunc, vel, dele, non, nā destruit sensum.*

** Locus videtur corruptus, & videtur legendū, quæ Deus seruat duntaxat in pmijs, & pœnis pro diuersitate meritorū retribuendis multis*